

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. декана факультету економіки
та управління

Андрій КОЦУР

« 31 » 08 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. проректора з науково-
педагогічної роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ

« 31 » 08 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового
інституту новітніх освітніх
технологій

Святослав ПИТЕЛЬ

« 31 » 08 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «ЛІДЕРСТВО В УПРАВЛІННІ»

ступінь вищої освіти – бакалавр

галузь знань – 07 Управління та адміністрування

спеціальність – 073 Менеджмент

освітньо-професійна програма «Менеджмент»

Кафедра менеджменту, публічного управління та персоналу

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг, КПЗ (год.)	СРС (год.)	Разом (год.)	Залік	Екзамен
Денна	3	6	28	28	3	8	83	150	6	–
Заочна	3	6	8	4	–	–	138	150	6	–

31.08.2023
[Signature]

Тернопіль – 2023

Робочу програму склала:
канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу Жанна КРИСЬКО

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, протокол № 1 від 29.08.2023 р.

Завідувач кафедри
д-р екон. наук, професор

Михайло ШКІЛЬНЯК

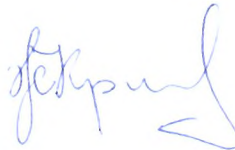
Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 073 Менеджмент, протокол № 1 від 31.08.2023 р.

Голова групи забезпечення спеціальності
д-р екон. наук, професор

Михайло ШКІЛЬНЯК

Гарант ОПШ
канд. екон. наук, доцент

Жанна КРИСЬКО

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЛІДЕРСТВО В УПРАВЛІННІ»

1. Опис дисципліни «Лідерство в управлінні»

Дисципліна «Лідерство в управлінні»	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 5	Галузь знань – 07 Управління та адміністрування	Статус дисципліни: вибіркова Мова навчання: українська
Кількість залікових модулів – 3	Спеціальність – 073 Менеджмент Освітньо-професійна програма «Менеджмент»	Рік підготовки: <i>Денна – 3</i> <i>Заочна – 3</i> Семестр: <i>Денна – 6</i> <i>Заочна – 6</i>
Кількість змістових модулів – 2	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Лекції: <i>Денна – 28 год.</i> <i>Заочна – 8 год.</i> Практичні заняття: <i>Денна – 28 год.</i> <i>Заочна – 4 год.</i>
Загальна кількість годин – 150		Самостійна робота: <i>Денна – 83 год.</i> <i>Заочна – 138 год.</i> Тренінг, КПЗ: <i>Денна – 8 год.</i> Індивідуальна робота: <i>Денна – 3</i>
Тижневих годин – 10,7, з них аудиторних – 4		Вид підсумкового контролю – залік

2. Мета і завдання дисципліни «Лідерство в управлінні»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Лідерство в управлінні» є сприяння виявленню, формуванню, розвитку і вдосконаленню лідерських якостей, формування компетентності щодо використання принципів, типів, інструментів лідерства керівником та забезпечення тривалого ділового партнерства в колективі, вироблення практичних навичок щодо використання сучасних методів розроблення та прийняття управлінських рішень, а також уміння самостійно створювати і адаптувати такі методи до конкретних умов.

2.2. Завдання вивчення дисципліни:

- формування лідерського світогляду на основі вивчення та засвоєння теоретичних положень сучасної лідерської парадигми та практичного досвіду світових і вітчизняних лідерів;
- розвиток управлінських, соціально-психологічних, лідерських якостей та компетенцій, здатних підвищувати ефективність професійної діяльності;
- формування небайдужої, активної позиції у вирішенні проблем як особистого життя, так і професійної та суспільної сфер діяльності;
- вироблення мотивації та прагнення до лідерства.

3. Програма навчальної дисципліни «Лідерство в управлінні»

Змістовий модуль 1. Сутнісний зміст феномену лідерства

Тема 1. Лідерство в сучасній управлінській парадигмі

Лідерство як основа розвитку суспільства. Еволюція визначення поняття лідерства. Підходи до визначення сутності лідерства. Лідерство та його класифікації.

Лідерство і менеджмент. Головні відмінності лідерства від управління. Порівняння менеджменту і лідерства.

Портрет сучасного лідера. Типологія лідерства. Класифікаційні ознаки лідерів, обов'язки менеджера та керівника, відмінність керівника від лідера.

Тема 2. Основні засади лідерства

Влада та вплив як інструменти лідерства. Еволюція теорії влади. Сутність дефініції «влада». Влада в менеджменті. Елементи влади. Характеристика влади. Суб'єкт і об'єкт влади. Ресурси влади. Види влади в організації. Механізм влади. Форми впливу та влади. Авторитет: поняття. Форми авторитету.

Лідерство як система фреймів. Структурний фрейм. Фрейм людських ресурсів. Політичний фрейм. Символічний фрейм.

Влада лідера. Лідер як служитель: доступність, спілкування, підтримка. Філософія партисипативного управління. Лідерство як засіб вдосконалення процесу управління.

Тема 3. Проблема стилю керівництва в управлінні

Функції лідерства. Типи лідерів за Е. де Боне. Широка класифікація функцій лідерства.

Стиль лідерства як типова манера поведінки. Залежність стилю керівництва від суспільного місця керованої організації. Різновиди стилів керівництва.

Умови формування стилю керівництва. Індивідуальний стиль управління враховуючи психологічні особливості мислення керівника.

Тема 4. Природа лідерства. Оцінка лідерських якостей.

Природа лідерства. Успішний лідер. Сигнали переможця. Основні прийоми активного керування та поведінки успішного лідера. Невербальні складові лідерської поведінки. Формування системи лідерства.

Основні лідерські якості: оцінка, формування, розвиток. Професійні та особисті якості лідера. Харизматичні характеристики лідера.

Психотип лідера. Типи особистостей та лідерство. Основні риси лідера.

Змістовий модуль 2. Сучасні технології реалізації лідерства

Тема 5. Персональне лідерство. Формування іміджу лідера.

Цілі створення та завдання просування персонального бренду лідера. Технології створення бренду лідера.

Методи та форми трансляції бренду. Створення міфу про лідера.

Самопрезентація: мистецтво справляти враження. Інструменти самопрезентації. Використання *PR*-технології у самопрезентації. Побудова особистого плану дій використовуючи творче мислення та інноваційність в управлінні.

Управління суспільною думкою для просування бренду. Побудова рівнів комунікації при донесенні бренда для різних типів цільової аудиторії.

Тема 6. Регуляція власного емоційного стану

Види емоцій та емоційного стану. Прийоми, техніки і методи регуляції емоційного стану.

Активізація процесу самопізнання через підвищення самооцінки й позитивного ставлення до себе і своїх можливостей. Прийоми самонавіювання.

Управління емоційним станом інших людей та маніпулятивні ігри у діловому спілкуванні. Протидіяти маніпуляціям.

Тема 7. Розвиток лідерського потенціалу особистості

Лідерський потенціал. Умови створення лідерського потенціалу. Розвиток лідерства.

Лідерські компетенції. Особливості складання індивідуального плану розвитку лідерських компетенцій.

Лідерство як сучасна концепція управління персоналом.

Використання менторства та наставництва в організації.

Тема 8. Комунікації лідера. Ораторське мистецтво лідера.

Використання міжособистісних комунікації в груповій або командній роботі.

Технологія підготовки проведення нарад і зборів. Особливості проведення нарад різних видів.

Публічний виступ як важливий засіб комунікації переконання. Види ділових переговорів. Оптимальна модель процесу переговорів.

Тема 9. Ефективне лідерство.

Мораль на роботі. Підвищення моралі працівників. Взаємовідносини лідера та його оточення. Мотиваційне лідерство. Моральність на робочому місці та роль лідера. Стадії морального розвитку особистих характеристик лідера. Моральний кодекс підприємства. Кодекс етики в бізнесі. Кодекси спілкування та поведінки працівників. Етичні кодекси. Типи етичних кодексів.

Корпоративна культура в системі управління персоналом підприємства. Рівні корпоративної культури. Мета і сила корпоративної культури.

Мистецтво слухати. Важливість слухати для розвитку лідерських навичок. 26 аргументів мовчання за німецьким соціологом П. Вальфіш-Рулен. Умови, що сприяють підвищенню ефективності слухання.

4. Структура залікового кредиту з дисципліни «Лідерство в управлінні»

(денна форма навчання)

Назва теми	Кількість годин					
	Лекції	Практичні заняття	Індивідуальна робота	Тренінг, КППЗ	Самостійна робота	Контрольні заходи
<i>Змістовий модуль 1. Сутнісний зміст феномену лідерства</i>						
Тема 1. Лідерство в сучасній управлінській парадигмі	4	4	1	4	10	Тести, питання, завдання, кейси
Тема 2. Основні засади лідерства	4	4			8	
Тема 3. Проблема стилю керівництва в управлінні	4	4			10	
Тема 4. Природа лідерства. Оцінка лідерських якостей	2	2			8	
<i>Змістовий модуль 2. Сучасні технології реалізації лідерства</i>						
Тема 5. Персональне лідерство. Формування іміджу лідера.	4	4	1	4	8	Тести, питання, завдання, кейси
Тема 6. Регуляція власного емоційного стану	2	2			8	
Тема 7. Розвиток лідерського потенціалу особистості	2	2			10	
Тема 8. Комунікації лідера. Ораторське мистецтво лідера.	4	4	1	10		
Тема 9. Ефективне лідерство.	2	2		11		
Разом	28	28	3	8	83	

(заочна форма навчання)

	Кількість годин		
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
<i>Змістовий модуль 1. Сутнісний зміст феномену лідерства</i>			
Тема 1. Лідерство в сучасній управлінській парадигмі	2	2	16
Тема 2. Основні засади лідерства			16
Тема 3. Проблема стилю керівництва в управлінні	14		
Тема 4. Природа лідерства. Оцінка лідерських якостей	14		
<i>Змістовий модуль 2. Сучасні технології реалізації лідерства</i>			
Тема 5. Персональне лідерство. Формування іміджу лідера.	2	2	16
Тема 6. Регуляція власного емоційного стану			14
Тема 7. Розвиток лідерського потенціалу особистості.			16
Тема 8. Комунікації лідера. Ораторське мистецтво лідера.	16		
Тема 9. Ефективне лідерство.	16		
Разом	8	4	138

5. Тематика практичних занять

Практичне заняття № 1, 2

Тема. Лідерство в сучасній управлінській парадигмі.

Мета: Засвоєння студентами знань щодо понятійного апарату та природи лідерства, визначення головних відмінностей між лідерством та управлінням, розуміння портрету сучасного лідера.

Питання для обговорення:

1. Лідерство як основа розвитку суспільства. Еволюція визначення поняття лідерства.
2. Підходи до визначення сутності лідерства.
3. Лідерство та його класифікації.
4. Лідерство і менеджмент.
5. Головні відмінності лідерства від управління.
6. Порівняння менеджменту і лідерства.
7. Портрет сучасного лідера.
8. Типологія лідерства.
9. Класифікаційні ознаки лідерів, обов'язки менеджера та керівника, відмінність керівника від лідера.

Практичне заняття № 3, 4

Тема 2. Основні засади лідерства.

Мета: Засвоєння студентами знань щодо основних засад лідерства, визначення лідера як служителя, розуміння філософії партисипативного управління.

1. Влада та вплив як інструменти лідерства. Еволюція теорії влади.
2. Сутність дефініції «влада». Влада в менеджменті.
3. Елементи влади. Суб'єкт і об'єкт влади. Ресурси влади.
4. Види влади в організації. Механізм влади.
5. Форми впливу та влади.
6. Авторитет: поняття. Форми авторитету.
7. Лідерство як система фреймів.
8. Влада лідера.
9. Лідер як служитель: доступність, спілкування, підтримка.
10. Філософія партисипативного управління.
11. Лідерство як засіб вдосконалення процесу управління.

Практичне заняття № 5, 6

Тема. Проблема стилю керівництва в управлінні.

Мета: набуття знань щодо різновидів стилів керівництва та умов формування стилю керівництва, побудови індивідуального стилю управління, основних прийомів активного керування та поведінки успішного лідера, визначення типів особистостей та лідерство.

Питання для обговорення:

1. Функції лідерства.
2. Типи лідерів за Е. де Боне.
3. Широка класифікація функцій лідерства.

4. Стиль лідерства як типова манера поведінки.
5. Залежність стилю керівництва від суспільного місця керованої організації.
6. Різновиди стилів керівництва.
7. Умови формування стилю керівництва.
8. Індивідуальний стиль управління враховуючи психологічні особливості мислення керівника.

Практичне заняття № 7

Тема. Природа лідерства. Оцінка лідерських якостей.

Мета: набуття знань щодо природи лідерства, основних прийомів активного керування та поведінки успішного лідера, визначення типів особистостей та лідерство.

Питання для обговорення:

1. Природа лідерства.
2. Успішний лідер. Сигнали переможця.
3. Основні прийоми активного керування та поведінки успішного лідера.
4. Невербальні складові лідерської поведінки.
5. Основні лідерські якості: оцінка, формування, розвиток.
6. Професійні та особисті якості лідера. Харизматичні характеристики лідера.
7. Психотип лідера. Типи особистостей та лідерство. Основні риси лідера.

Практичне заняття № 8, 9

Тема. Персональне лідерство. Формування іміджу лідера.

Мета: набуття знань і практичних навичок щодо технологій створення персонального бранда лідера, управління суспільною думкою для просування бренду.

Питання для обговорення:

1. Цілі створення та завдання просування персонального бренду лідера.
2. Технології створення бренду лідера, методи та форми трансляції бренду.
3. Створення міфу про лідера та донесення його.
4. Самопрезентація. Інструменти самопрезентації. Використання *PR*-технології у самопрезентації.
5. Побудова особистого плану дій використовуючи творче мислення та інноваційність в управлінні.
6. Управління суспільною думкою для просування бренду.
7. Побудова рівнів комунікації при донесенні бренду для різних типів цільової аудиторії.

Практичне заняття № 10

Тема. Регуляція власного емоційного стану.

Мета: набуття знань і практичних навичок щодо застосування прийомів, техніки і методів регуляції емоційного стану, активізації процесу самопізнання, управління емоційним станом інших людей, протидії маніпуляціям.

Питання для обговорення:

1. Види емоцій та емоційного стану.
2. Прийоми, техніки і методи регуляції емоційного стану.

3. Активізація процесу самопізнання через підвищення самооцінки й позитивного ставлення до себе і своїх можливостей.
4. Прийоми самонавіювання.
5. Управління емоційним станом інших людей та маніпулятивні ігри у діловому спілкуванні.
6. Протидіяти маніпуляціям.

Практичне заняття № 11

Тема. Розвиток лідерського потенціалу особистості.

Мета: закріпити у студентів теоретичні знання щодо визначення лідерських компетенцій та розвинути практичні навички щодо використання менторства та наставництва в організації.

Питання для обговорення:

1. Лідерський потенціал. Умови створення лідерського потенціалу.
2. Лідерські компетенції.
3. Особливості складання індивідуального плану розвитку лідерських компетенцій.
4. Лідерство як сучасна концепція управління персоналом.
5. Використання менторства та наставництва в організації.

Практичне заняття № 12, 13

Тема. Комунікації лідера. Ораторське мистецтво лідера.

Мета: набуття знань і практичних навичок щодо технології підготовки проведення нарад і зборів, використання публічного виступу як важливого засобу комунікації переконання, побудови оптимальної моделі процесу переговорів.

Питання для обговорення:

1. Використання міжособистісних комунікації в груповій або командній роботі.
2. Технологія підготовки проведення нарад і зборів.
3. Особливості проведення нарад різних видів.
4. Публічний виступ як важливий засіб комунікації переконання.
5. Види ділових переговорів.
6. Оптимальна модель процесу переговорів.

Практичне заняття № 14

Тема. Ефективне лідерство.

Мета: закріпити у студентів теоретичні знання та розвинути практичні навички щодо моральності на робочому місці та ролі лідера, важливості слухати для розвитку лідерських навичок.

Питання для обговорення:

1. Мораль на роботі. Підвищення моралі працівників.
2. Мотиваційне лідерство. Дев'ять дійових тактик впливу мотиваційного лідера на оточення.
3. Моральність на робочому місці та роль лідера. Стадії морального розвитку особистих характеристик лідера.
4. Моральний кодекс підприємства. Кодекс етики в бізнесі. Кодекси спілкування та поведінки працівників. Етичні кодекси.

5. Корпоративна культура в системі управління персоналом підприємства.
6. Мистецтво слухати. Важливість слухати для розвитку лідерських навичок.

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання

Комплексне практичне індивідуальне завдання студента (КПЗ) орієнтоване на узагальнення теоретичних знань студентів з дисципліни «Лідерство в управлінні». Виконання КПЗ є одним із обов'язкових складових модулів залікового кредиту з «Лідерство в управлінні».

Мета виконання КПЗ полягає у закріпленні теоретичних і практичних знань студентів, отриманих у процесі вивчення дисципліни «Лідерство в управлінні», їх поглиблення. Рівень виконання завдання дозволяє визначити і оцінити ступінь засвоєння теоретичного матеріалу студентами, вміння застосовувати його на практиці при розв'язанні певних задач. У процесі виконання індивідуальної роботи студенти опановують вміння застосовувати наявні теоретичні знання на практиці, навчаються порівнювати, аналізувати інформацію, здійснювати її систематизацію і узагальнення, робити обґрунтовані висновки і обирати оптимальні варіанти вирішення проблем.

Комплексне практичне індивідуальне завдання з дисципліни «Лідерство в управлінні» виконується самостійно кожним студентом на основі сформованих завдань, що викладені в методичних рекомендаціях.

7. Самостійна робота студентів

Тема та зміст самостійної роботи	Форма представлення
<p>Опрацювання лекційного матеріалу, законодавчих та нормативних актів, навчальної літератури, спеціальних джерел інформації.</p> <p>Підготовка есе за тематичними напрямками:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Важливі компоненти створення власного ділового іміджу. 2. Вплив лідерства на ефективність розвитку підприємства (організації). 3. Гендерне лідерство. Види мотивів жінок та чоловіків у лідерстві. 4. Головні показники успішності переговорів. 5. Досвід і авторитет менеджера як суб'єктивні фактори формування стилю лідера. 6. Етно-національна специфіка у прояві лідерських моделей. 7. Залежність успіхів підприємства чи організації від стилю лідерства. 8. Лідерство як елемент процесу розвитку особистості менеджера. 9. Лідерство як приклад для наслідування. 10. Лідерство: природна особливість чи результат навчання? 11. Лідерські якості як важлива складова особистості працівника. 12. Основні особливості жіночого лідерства. 13. Основні тенденції в розвитку проблеми лідерства в Україні. 14. Особливості та бізнес-цінності зумерів як лідерів найближчого майбутнього. 15. Особливості та бізнес-цінності міленіалів як лідерів. 16. «Правильні» й «неправильні» форми поведінки менеджера та 	<p>Підготовка есе з проблемних питань</p>

<p>лідера.</p> <p>17. Співвідношення влади і лідерства та їх вплив на ефективність управління організацією.</p> <p>18. Суспільні виклики, що формують новий тип лідерства.</p> <p>19. Успішні лідери і лідери-невдахи: поведінковий портрет.</p> <p>20. Характеристика лідера-керівника на сучасному етапі розвитку.</p>	
--	--

8. Тренінг з дисципліни

Тематика тренінгу

1. Лідер як соціальний архітектор: алгоритм картини майбутнього.
2. Лідер і корпоративна культура.

Організація і проведення тренінгу

Вступна частина проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття.

Організаційна частина полягає у створенні робочого настрою у колективі студентів, визначенні правил проведення тренінгового заняття. Можлива наявність роздаткового матеріалу у вигляді таблиць, бланків документів.

Практична частина реалізовується шляхом виконання завдань у групах студентів у кількості 3-5 осіб з певних проблемних питань теми тренінгового заняття.

Підведення підсумків. Обговорюється результати виконаних завдань у групах. Обмін думками з питань, які виносилися на тренінгові заняття.

9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Лідерство в управлінні» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань;
- оцінювання результатів КППЗ;
- письмова робота.

10. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю.

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Лідерство в управлінні» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3
30 %	40 %	30 %
1. Опитування (тестування) під час занять (Теми 1-4 по 10 балів) – мах 40 балів. 2. Письмова робота – мах 60 балів.	1. Опитування (тестування) під час занять (Теми 5-9 по 10 балів) – мах 50 балів. 2. Письмова робота – мах 50 балів.	1. Виконання завдань під час тренінгу – мах 20 балів. 2. Підготовка КППЗ – мах 50 балів. 3. Захист КППЗ – мах 30 балів.

Шкала оцінювання:

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№ п/п	Найменування	Номер теми
1	Мультимедійне забезпечення викладання лекцій (проектор; <i>on-line</i> платформи: <i>ZOOM; Google Meet</i>)	1-9
2	Система дистанційного навчання ЗУНУ <i>moodle.wunu.edu.ua</i>	1-9
3	Пакет прикладних програм базових інформаційних технологій: <i>MS Office</i>	1-9
4	Телекомунікаційне програмне забезпечення (<i>Internet Explorer, Opera, Google Chrome, Firefox</i>)	1-9

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

- 14 фундаментальних якостей лідерства: риси та навички справжнього лідера. URL: <https://uk.myservname.com/14-fundamental-leadership-qualities-that-true-leader-must-possess>
- Адизес Іцхак. Ідеальний керівник: Чому ним не можливо стати та що з цього випливає. URL: <https://books.google.com.ua/books?id=OZhADAAAQBAJ&printsec=frontcover&hl=ru#v=onepage&q&f=false>
- Вміння вислуховувати – «секретна зброя» лідера. URL: <https://www.management.com.ua/notes/listening.html>
- Войтко С. В., Мельниченко А. А. Лідерство та антикризовий менеджмент: підручник. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка». 2021. 194 с. URL: <https://books.google.com.ua/books?id=-rJoEAAAQBAJ&printsec=frontcover&hl=ru#v=onepage&q&f=false>
- Гоулман Д. Емоційний інтелект у бізнесі; пер. з англ. Ю. Шекет. Х.: Віват, 2021. 528 с. URL: <https://books.google.com.ua/books?id=Bj46EAAAQBAJ&printsec=frontcover&dq#v=onepage&q&f=false>
- Крейг Н. Лідерство починається з призначення. К.: Фабула, 2019. 240 с.
- Лідерство. Вікіпедія: вільна енциклопедія. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Лідерство>
- Крисько Ж.Л. Використання менторства та наставництва в організації. Актуальні проблеми менеджменту та публічного управління в умовах сучасних викликів: збірник матеріалів доповідей IV науково-практичної

- конференції з міжнародною участю (м. Тернопіль, 4 травня 2023 р.). Тернопіль: ЗУНУ, 2023. Ч. 1. С. 89-91. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/48083/1/ZBIRNIK_2023_перший_04_05_2023.pdf
9. Крисько Ж. Л. Лідерство в системі управління. *Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін*: матеріали доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції [м. Полтава, 27 жовтня 2022 р.]. Полтава: ПДАУ. 2022. С. 1191-1192.
  10. Крисько Ж.Л. Методичні рекомендації до виконання комплексного практичного індивідуального завдання (КПЗ) з дисципліни «Лідерство в управлінні» Тернопіль: ЗУНУ. 2022. Система MOODLE.
  11. Лідерство та команда в публічному управлінні : конспект лекцій / укладачі: К. В. Таранюк, Я. В. Кобушко. Суми: Сумський державний університет, 2020. 175 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/77285/3/Taraniuk_Liderstvo.pdf
  12. Маркіна І. А., Вороніна В. Л., Дмитренко І. А. Лідерство як феномен сучасного менеджменту. *Економічний простір: Збірник наукових праць*. 2020. № 159. С. 88-91. <https://doi.org/10.32782/2224-6282/159-18>
  13. Модуль 4. Етика лідерства. *Доброчесність та етика. Серія університетських модулів. Освіта заради справедливості*. URL: https://www.unodc.org/documents/e4j/IntegrityEthics/E4J_Integrity_and_Ethics_Module_4_final_UKR.pdf
  14. Нестуля О. О., Нестуля С. І., Кононець Н.В. Основи лідерства: електронний посібник для самостійної роботи студентів. Полтава : ПУЕТ, 2018. 241 с. URL: https://dut.edu.ua/uploads/1_2161_63367800.pdf
  15. Неформальне лідерство. Як надихати команду та досягати результатів / Кейт Ферраці; перекл. з англ. Я. Лебеденка. Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля». 2022. 224 с. URL: <https://books.google.com.ua/books?id=vSRcEAAAQBAJ&printsec=frontcover&hl=ru#v=onepage&q&f=false>
  16. Ораторське мистецтво : підручник / М. П. Требін, Г. П. Клімова, Н. П. Осипова та ін.; за ред. М. П. Требіна і Г. П. Клімової. Х.: Право, 2013. 208 с. URL: <https://bit.ly/3v1HCXi>
  17. Основи лідерства. Тренінг лідерських якостей та практичних навичок менеджера : навч. посіб. / О. О. Нестуля, С. І. Нестуля, В. В. Карманенко. К.: Знання, 2013. 287 с. URL: <http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/10053>
  18. Розвиток лідерства / Л. Бізо, І. Ібрагімова, О. Кікоть, Є. Барань, Т. Федорів; за заг. ред. І. Ібрагімової. К.: Проект «Реформа управління персоналом на державній службі в Україні». 2012. 400 с. URL: https://www.academia.edu/11018109/Посібник_з_розвитку_лідерства
  19. Романовський О. Г., Гура Т. В., Книш А. Є., Бондаренко В. В. Теорія і практика формування лідера: навчальний посібник. Харків. 2017. 100 с. URL: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/31806>
  20. Саленбахер Юрген. Креативний особистий брендинг. Litres, 2022. URL: <https://books.google.com.ua/books?id=3S3MDwAAQBAJ&printsec=frontcover&hl=ru#v=onepage&q&f=false>

- 21.Сергеева Л. М., Кондратьева В. П., Хромей М. Я. Лідерство: навч. посібн. Івано-Франківськ. 2015. 296 с. URL: http://megalib.com.ua/book/129_Liderstvo.html
- 22.Смірнова К. В. PR менеджмент: конспект лекцій. Одеса, ОДЕКУ, 2021. 191 с. URL: http://eprints.library.odeku.edu.ua/id/eprint/9370/1/SmirnovaKV_PR%20management_KL_2021.pdf
- 23.Сучасні PR – технології: навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни / Уклад. А. М. Зленко. Бориспіль: Ризографіка, 2018. 260 с. URL: <https://bit.ly/3FXhhDY>
- 24.Теорія і практика формування лідера: навчальний посібник / О. Г. Романовський, Т. В. Тура, А. Є. Книш, В. В. Бондаренко. Харків, 2017. 100 с. URL: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/31806>
- 25.Шкільняк М. М., Овсянюк-Бердадіна О. Ф., Крисько Ж. Л., Демків І. О. Менеджмент: підручник. Тернопіль: ЗУНУ, 2022. 258 с. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/46199/1/MenedjmentPD_B5_1.11.2_2.pdf
- 26.Шкільняк М. М., Овсянюк-Бердадіна О. Ф., Крисько Ж. Л., Демків І. О. Менеджмент: навчальний посібник. Тернопіль: Крок, 2017. 252 с. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/31710/1/Менеджмент%20Шкільняк.pdf>
- 27.Competencies for Effective Leadership: A Framework for Assessment, Education, and Research; edited by Ralph A. Gigliotti. 2019. URL: <https://www.emerald.com/insight/publication/doi/10.1108/9781789732559>
- 28.Krysko Zh. Leadership in management system. *Economic trends: new opportunities and threats*: II International scientific conference (November 25-26, 2022. Le Mans, France). Riga, Latvia : «Baltija Publishing», 2022. PP. 76-78. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-269-2-18>
- 29.Peter G. Northouse Leadership. Theory and Practice. 2010. 435 p. URL: https://www.homeworkforyou.com/static_media/uploadedfiles/Peter_G_Northouse_Leadership_T.pdf
- 30.The Three Levels of Leadership: How to Develop Your Leadership Presence, Know-how and Skill. James Scouller, 2011. URL: <http://www.three-levels-of-leadership.com>